

ԲԱՌԱԶՆՆՈՒԹԻՒՆ

ԱՇԽԱՐՀԱՐԱՌ ԼԵԶՈՒՆ ՔԱՆԻ ՄԻ ԲԱՌԵՐԸ

Խնայ. — Գրոց խնայք բառն է, որ սաստիկ ուրախանալ կնշանակէ. եւ թէպէտ խնայք աշխարհաբառ՝ ծիծաղիլ բառին նշանակութեամբը կբանի, բայց կարելի է ու լաւ է որ տառով գրել՝ քան թէ ինքնով. խնայք, խնայում, խնայելիս. մանաւանդ որ և տառէն վերջը գրողը որ գիրը արգէն շատ բառի մէջ տիւնի պէս կհնչուի:

Խնորուիլ. — Խրիմու եւ Լեհաստանի աշխարհաբառներուն մէջ կգործածուի այս բայը՝ իբրեւ աղաչանք ընել, աղաչել, խնորել, կազմութենէն կերեւի որ տաճկերենի հետեւութեամբ ձեւացած բայ է (եալիար օրնագ), ուստի եւ գովելի է:

Խոյ. — Ոմանք կարծիք կընեն թէ ռամկօրէն ինչպէս որ կհնչուի յոմանց այս բառը, այսինքն խօյ, այն է շիտակը. բայց մեր լեզուին մէջ ուրիշ ամենեւին այսպիսի բառ մը չգտնուելով՝ որոյ ոչ վանկը օյ հրնչուի, հարկ է ըսել թէ խոյ բառն ալ այնպէս պիտի հնչուի՝ ինչպէս նոյ, գոյ, հաւոյ, սաւոյ, մարախոյ եւ այլն:

Խոշոր. — Այս բառը գրոց լեզուին մէջ կնշանակէ կոշտ, թանձր, անհարթ. ուստի հակառակն է կակուղին, բարակին, փափուկին եւ ողորկին (տճ. գապա). իսկ աշխարհաբառին մէջ կգործածուի իբրեւ մեծ, անհետեւ (տճ. իրի, պալապալա): Այսպիսի բաներուն ընդհանրակութիւնները իրենց դարձընելը մեծ օգուտ է գրոց լեզուին անկո-

րուտ պահպանութեան ու աշխարհաբառին յստակութեանը:

Խորդ. — Խրիմու եւ Լեհաստանի աշխարհաբառներուն մէջ կգործածուի այս բառը՝ փոխանակ ըսելու ուղղորդ, կամ գէթ ընդորդ, այսինքն ուղիղ, շիտակ, ստոյգ, ճշմարիտ. ինչպէս որ փոքր Ասիոյ Հայերէն ոմանք կը բանեցընեն ասոր տեղը դորդ: Խրիմեցիք բայն ալ կգործածեն՝ խորդել, իբրեւ շինել: Եթէ այս տգեղ ձայները հարկ չհամարուի մէկգիւղի ձգել, եւ սոցա տեղը բանեցընել՝ ուղիղ եւ շինել բառերը, գոնէ արժան էր ուղղագրութիւնը կանոնաւորել, եւ ըսել դորդ, դորդել, ինչպէս որ խրիմ գրելու եւ հնչելու տեղ՝ այժմ կգրեմք ու կհնչեմք դրիկ, որ է գրաբառին յուղարկելը:

Խրիմ. — Այս յատուկ անունը մեր մէջ այլ եւ այլ կերպով գրողներ շատ կան: Հին գրուածոց մէջ կտեսնեմք Ղրիմ գրուած, իսկ այժմու գրութիւններն են Խըրլմ, Խըռլմ, Գըրլմ, Գրիմ եւ այլն: Խրիմ ըսելը եւ գրելը՝ թերակղզոյս հայ բնակչաց հրնչմանը աւելի համեմատ լինելով՝ ընտրելին ալ այս կերեւի. Ղրիմ կամ Ղրիմ ըսելը թանձր կուգայ, Գրիմ կամ Գըրլմ ըսելն ալ օտար եւ խորթ:

Խրիկ. — Գրաբառին յուղարկել բայէն եղած է դրիկ, եւ անկից՝ խրիկ. լաւ կերեւի դրիկ գրելը, թէպէտ եւ փոքր ինչ թանձր համարուի:

